

Vantaan kaupungin taloussuunnitelman 2019-2022 lähetekeskustelu

VD/4977/02.01.00.00/2018

Vantaan kaupungin taloussuunnitelman 2020-2023 lähetekeskustelun aikana kuultiin seuraavat ryhmäpuheenvuorot:

Sirkka-Liisa Kähärä, Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Sakari Rokkanen, Kokoomuksen valtuustoryhmä

Emmi Pajunen, Vihreä valtuustoryhmä

Niilo Kärki, Perussuomalaisten valtuustoryhmä

Antero Eerola, Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Irja Ansalehto-Salmi, Keskustan valtuustoryhmä

Pietari Jääskeläinen, Vantaa Siniset valtuustoryhmä

Jouko Jääskeläinen Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä

Patrik Karlsson, Ruotsalaisen Kansanpuolueen valtuustoryhmä

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Valtuustoryhmän puheenjohtaja Sirkka-Liisa Kähärä

Hyvä valtuuston puheenjohtaja, hyvät valtuutetut, virkamiehet ja kuuntelijat

Vantaalla on paljon 1970-luvulla rakennettuja lähiöitä, vuokra-asuntoja, omistusasuntoja. Kävin talvella erinäisissä vuokra-asuntovaltaisessa yhtiössä, pimputtelemassa ovikelloja ja keskustelemassa mm. työelämään liittyvissä asioissa. Suurimmaksi osaksi keskustelukieli oli englanti, kansallisuuksia oli monia ja asukkaat eri-ikäisiä. Lisäksi monessa asunnossa asui eri firmojen yli Suomen rajojen reissaavia työntekijöitä, jopa niin, että ovesta luki firman nimi. Eläkeläiset, joita tavoitin, olivat pääsääntöisesti suomalaisia.

Lähes kaikilta saamani palaute oli se, että alueilla ei ole palveluja, ei julkisia eikä yksityisiä, alueet ovat nukkavieruja, epäsiistejä, roskisia liian vähän, katukiveykset rapautuneet ja tiet kuopilla. Vaikka talot ja asunnot vanhenevat, niin vuokrat vain nousevat joka vuosi ja esim. monen eläkeläisen maksukyky ei riitä edes näiden asuntojen vuokriin, mitkä ovat jo nyt syrjässä palveluista.

Kun lähiöstä häviävät palvelut, on seurauksena turhautuminen ja suuttumus päätöksentekijöitä kohtaan. Tällöin asukkailleen tyytymättömyyttä aiheuttavat asuinalueet ja ostoskeskusten seudut, ovat hyvää kasvualustaa helppoja ratkaisuja tarjoaville ääriliikkeille, jotka eivät tarjoa ratkaisuja vaan etsivät mahdollisia syyllisiä mielikuvien perusteella.

Siksi on tärkeää, että Vantaan kerrostalolähiöitä kehitetään tasapuolisesti, varmistetaan palvelujen tarjonta ja alueiden viihtyisyys. Nyt jos koskaan on luotava näkyvää korjausta ja pysyviä osallistumisen demokratiaa edistäviä rakenteita sekä toimintamalleja asukasviihtyisyyden lisäämiseksi. Pelkästään kauniit maalaukset talojen seinissä ja muutaman sillan tai puiston kunnostaminen eivät enää riitä. Viime vuosina on työttömyys, niin nuoriso-, kuin pitkäaikaistyöttömyys vähentynyt. Edelleen kuitenkin noin 1000 alle 25-vuotiaasta työtöntä vaatii, meiltä toimenpiteitä, jotta he saavat opiskelupaikan ja työtä. Kun talouden taantuma on edessä, pitää Vantaalla olla jo toimenpiteet valmiina, miten nuoret saadaan hakeutumaan koulutukseen, valmistumaan ja työllistymään. Mitä erityistoimenpiteitä tarvitaan lisää, miten eri tulosalueiden ja jatkossa palvelualueiden yhteistyöllä saadaan lisää tukea ja mahdollisuuksia? Toimenpiteiden on vahvistettava myös nykyistä enemmän maahanmuuttajataustaisten nuorten koulutus- ja työllistämismahdollisuuksia.

Vantaan vapaa-aikaan liittyvien palvelujen toivoisi tavoittavan yhä useampia vantaalaisia jo siksi, että ne edistävät hyvinvointia. Vapaa-ajan palvelujen toiminnan vaikuttavuuden vahvistaminen ja laajentaminen näkyy suoraan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten vähentymisenä. Vapaa-ajan palvelut ovat myös lähipalveluja, jotka lisäävät alueen vetovoimaa. Tämä kannattaa muistaa, kun mietitään eri alueiden veto- ja pitovoimatekijöitä.

Kaupungilta toivoisi enemmän eri toimijoiden, myös spontaanien toimintaryhmien kokeellisen toiminnan ja hankkeiden mahdollistamista. Kaikista hankkeista ei varmasti tule pysyviä toimintamuotoja, mutta kokeileminen lisää jo olemassa olevien toimintojen arviointia ja mahdollisesti muuntautumista asukaskeskeisemmäksi ja avoimemmaksi toiminnaksi.

Sosiaali- ja terveystoimen talouden mittarit ovat lähes poikkeuksetta jo kuluneen vuoden osalta miinuksella. Tälle vuodelle asetut talousarvion tavoitteet ovat saavuttamattomissa. On kysymys toimialasta, joka tarjoaa lakisääteisiä palveluja kuntalaisille iästä riippumatta. Siksi määrän ja laadun on täytettävä tietyt kriteerit.

Palvelutuotannon laatu on monessa tulosityksikössä romahtanut kauniista puheista ja tehdyistä toimenpiteistä huolimatta. Tulosalue kerrallaan pulpahtaa esiin kriittisiä kohtia, joita ei ole tuotu ajoissa keskusteluun. Palvelutaloissa ja kotihoidossa on ollut pitkään hoitajavajetta ja tukipalvelujen työntekijöiden puutetta. Nyt tilanne jo niin huono, että avoimista vakansseista huolimatta ei saada esim. hoitohenkilöstöä. Lastensuojelun tilanteet on nostettu lautakunnan toimesta esiin ja samoin seurataan terveysasemia, jotka eivät pysty tarjoamaan palveluja kuntalaisille tarpeeksi nopeasti.

Syksyn talousarvioesityksessä esitettiin toimialan toimesta, että odotusaika terveysasemilla lääkärin vastaanotoille lyhenee kahteen viikkoon myös kiireettömissä ajoissa. Kuitenkin nyt Vantaalla on pääkaupunkiseudun pisimmät jonot. Alkuvuodesta aloitettua terveysasemien keskitettyä puhelinpalvelua on jouduttu karsimaan ja lisäämään henkilökuntaa.

Väistämättä tulee mieleen, että eikö tulosalueilla osata ennakoida talouden ja jo tehtyjen päätösten vaikutuksia vai eikö johto ole halunnut tuoda todellisia faktoja esiin? Jos päteviä työntekijöitä on vaikeaa tai mahdotonta saada, niin silloin kannattaa katsoa myös toimialan- ja henkilöstöjohtajan niihin päätöksiin, joita on tehty henkilöstöön liittyen viimeisten vuosien aikana.

Onneksi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö ja esimiehet ovat pääsääntöisesti sitoutuneet tehtäviinsä ja halukkaita kehittämään toimintaansa pienestä palkasta ja rajallisista resursseista huolimatta. Meidän päättäjien tehtävä on varmistaa, että lakisääteiset palvelut toimivat ja että henkilöstöä on riittävästi.

Odotan innokkaasti syksyn talousarviokäsittelyä, varsinkin lautakuntien käsittelyn osalta. Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä näkee, että lautakuntien asiantuntijuutta on hyödynnettävä ja nostettava päätöksenteossa esiin nykyistä enemmän, jotta kaupunginhallituskäsittelyssä voidaan keskittyä enemmän talousarvioesityksen strategiaan vaikutuksiin. Annettu kehys ja lautakunnan talousarvion käsittelyprosessi muodostavat selkeän jatkumon valtuuston talousarvion ja taloussuunnitelman päätöksentekoon.

Kokoomuksen valtuustoryhmä

Valtuustoryhmän puheenjohtaja Sakari Rokkanen

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut ja vantaalaiset, Vantaan nopea kasvu jatkuu. Väkiluvun kasvuvauhti on lähes tuplaantunut vuosikymmenen alusta. Työpaikkamäärän kehitys on Suomen nopeinta. Pula työpaikoista on kääntynyt noususuhdanteessa pulaksi osaavista työntekijöistä.

Kasvu tuo Vantaalle elinvoimaa, työtä ja verotuloja. Kun muualla Suomessa työikäinen väestö supistuu, Vantaalla kasvu jatkuu. Nopea kasvu asettaa kuitenkin myös haasteita taloudelle. Ensi vuonna Vantaalla rakennetaan neljää uutta koulua ja kuutta uutta päiväkotia. Myös väestön ikääntyminen vaatii merkittävästi lisää uutta henkilöstöä ja tiloja vanhustenhoitoon joka vuosi. Hyvät valtuutetut, kun tänään käymme lähetekeskustelua tulevien vuosien taloussuunnitelmasta, on meidän yhdessä pyrittävät löytämään kestävät ratkaisut nopeasti kasvavan ja ikääntyvän Vantaan haasteisiin.

Kokoomuksen valtuustoryhmä on hyvin huolissaan Vantaan kiihtyvistä velkaantumisesta. Edelliset kolme vuotta Vantaan velkamäärä on laskenut, mutta nyt suunta on kääntymässä. Kaupunki tiedotti ennen joulua, että Vantaa lyhentää velkojaan lähes 80 miljoonalla eurolla. Tiedotteessa ei sanallakaan mainittu, että vuosina 2019 ja 2020 uutta velkaa arvioidaan otettavan 110 miljoonalla eurolla. Tämä tarkoittaa lähes 500 euroa lisävelkaa jokaista vantaalaista kohden.

Lainakantamme uhkaa kivuta yli miljardin euron valtuustokauden lopussa, mikä rikkoisi valtuustokauden alussa tehtyä valtuustosopimusta. Tilanteesta erityisen huolestuttavan tekee se, että velkaannumme rajusti tilanteessa, jossa talous ja työllisyys kasvavat, eikä rakenteilla ole suuria liikennehankkeita. Ratikan kaltaisia suurhankkeita ei saada mahdutettua talousraamiin ellei velkaantumiskehitystä onnistuta hillitsemään. Myös kiihtyvät kauppasodat nostavat uhkaa lähestyvistä taantumasta. Kun taloudenpito on tarkkaa hyvinä aikoina, voimme pitää kestävästi kiinni laadukkaista palveluista myös huonoina aikoina.

Meidän on työskenneltävä hartiavoimin kaupungin tulopohjan vahvistamiseksi. On hyvä, että tilanteessa, jossa Säätytalon hallitusneuvotteluista tihkuu yrittäjien kannalta huolestuttavaa viestiä, Vantaa haluaa olla uuden (hyväksytyn/valmistellussa olevan) elinvoima- ja vetovoimaohjelman mukaisesti vahvasti yrittäjäystävällinen kaupunki.

Positiivista on myös se, että kansainvälisyys on tunnustettu Vantaan valttikortiksi elinvoimaohjelmassa. Englannista tehdään kaupungin kolmas asiointikieli, ja englanninkielistä kurssitarjontaa lisätään toisella asteella. Vetovoiman ja kansainvälisten osaajien houkuttelun kannalta on tärkeää, että koko suomalaisen koulupolun varhaiskasvatuksesta lukioon voi suorittaa englanniksi Vantaalla.

Meidän on paremmin osattava hyödyntää vahvuutemme. Esimerkiksi Kartanonkoski on saanut asuinalueena valtavasti kiitosta. Miksi emme rakentaisi lisää Kartanonkoskea? Yhtä lailla meidän on osattava vielä nykyistä paremmin ottaa irti hyödyt Aviapoliksen ja Sipoonkorven kaltaisista valttikorteistamme. Näin saamme resursseja myös vanhojen keskusten kehittämiseen.

Kokoomus on huolissaan heikkenevistä maanmyyntituloista ja nopeasti supistuvasta kaavavarannosta. Vantaan tulisi nykyistä paremmin onnistua rahoittamaan kasvua kasvulla. Kaupungin on laatuksiteerit huomioiden pyrittävä samaan mahdollisimman hyvät tuotot maapolitiikallaan tonttien luovutuksista sekä maankäyttösopimuksista. Matala, tehoton ja liian tiukasti säädelty rakentaminen tarkoittaa myös

vähemmän tuloja uusien koulujen ja päiväkotien rakentamiseen. Tiivistä kaupunkia voidaan rakentaa tinkimättä viihtyvyydestä ja vehreydestä.

Lisäkerros rakennukseen tuo kaupungille lisätuloja ja tarjoaa useammalla mahdollisuuden unelmiensa asuntoon Vantaan halutuimmilta sijainneilta. Kun esimerkiksi kaupungintalon taakse Kielotie 13 tontille toteutetaan valtuutettujen vaatimuksesta kaupungin toimitilojen päälle asumista, jää kaupungille arviolta vähintään reilu 4 miljoonaa euroa enemmän käytettäväksi esimerkiksi koulujen ja päiväkotien sisäilmakorjauksiin.

Kokoomus pitää hyvänä, että jo kehysuunnitteluvaiheessa sisäilmapanostuksiin kohdennetut varat on kaksinkertaistettu. Jokaiselle oirekyselyissä esille nousseelle koululle ja päiväkodille on laadittava asiallinen korjaussuunnitelma. Koulutuksen ja kasvatuksen nopeasti kohonneita tilakustannuksia tulee hillitä hyödyntämällä enemmän yksityisiä palveluntuottajia laadusta tinkimättä sekä edistämällä monistettavia, edullisia ja sisäilmaltaan terveitä päiväkotij- ja koulurakennuksia. Kaikissa uusissa valmistuvissa kouluissa ja päiväkodeissa tulisi siivous- ja ateriapalvelut uutena kokeiluna kilpailuttaa.

Kaunialan sairaalan kalliista palveluista on hankkiuduttava nopeasti eroon, jotta sosiaali- ja terveystoimen resurssit riittävät paremmin kasvavan vanhusväestön tarpeisiin. Huostaanottojen vähentämiseksi Vantaan olisi pikaisesti käynnistettävä uusia SIB-vaikuttavuusinvestointihankkeita yhdessä alan asiantuntijajärjestöjen ja rahoittajatahojen kanssa. Myös liikunta- ja kulttuurijärjestöjen kanssa pitäisi vuoropuhelussa löytää uusia keinoja, joilla kolmas sektori voisi tuottaa kaupungille suoraan palveluita.

Kaikessa toiminnassa on aktiivisesti arvioitava mahdollisuuksia uusille kumppanuuksille ja luoville tavoille tuottaa palveluita laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Velkaantumiskehitys tulee kääntää vantaalaisella rentoudella ja rohkeudella.

Vihreä valtuustoryhmä

Valtuustoryhmän puheenjohtaja Emmi Pajunen

Vantaa on kasvanut huimaa tahtia. Kirimme kovaa vauhtia Suomen kolmanneksi suurimmaksi kaupungiksi. Tällä kasvutahdilla saavuttanemme Tampereen jo vuoden kuluessa.

Valtuustokauden alussa hyväksytty valtuustosopimus asettaa käyttötalouden menojen kehitykselle katon 1,5 % vuotuisen kasvuun. Tässä kohdassa on kuitenkin huomioitava, että samaisessa valtuustosopimuksessa on erikseen kirjattu, että tavoitetasoa tarkistellaan uudelleen toimintaympäristön olennaisesti muuttuessa. On vähintäänkin kohtuullista kaikkien myöntää, että 5100 uutta asukasta on sellainen väestönkasvu, joka on olennaisesti muuttanut toimintaympäristöä ja sen vaatimuksia.

Väestönkasvu tuo myös velvoitteita. Meidän on rakennettava infraa ja tuotava palveluita uusille asukkaillemme. Samaan aikaan on kuitenkin muistettava pitää huolta myös nykyisistä asukkaista ja asuinalueista. Meillä on jo ennestään monia huolta aiheuttavia osa-alueita esim. sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä sivistyspalveluissa. Vantaan monet lähiöt ovat myös vaarassa jäädä ränsistymään kun palvelut siirtyvät isompiin keskustoihin.

Kolmiportaisen tuen selvitys paljastaa, että lisäresursseille olisi tarvetta kaikilla koulutusasteilla aina varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. On hyvin vaikea nähdä, että riittäviä tukiresursseja olisi saavutettavissa nyt esitetyllä kehityksellä. Toimialalla on jo ennestään haasteita saada toteutettua edes entisiä toimenpiteitä nykyisellä budjetilla. Valtuuston tulisi saada selkeä ja yksityiskohtainen selvitys miten havaittuihin ongelmiin puututaan ja mitä se vaatii budjetilta. Vain tätä kautta voimme varmistaa, että ongelmat saadaan korjattua.

Vantaan kouluissa ja päiväkodeissa toteutettu oirekysely kertoo karua kieltä siitä, että sisäilma-asioiden osalta kaupungissamme on vielä paljon tehtävää ja välittömiä toimenpiteitä vaativia päiväkot- ja koulurakennuksia on useita kymmeniä. On positiivista, että esitetyssä kehityksessä on varattu 5 miljoonaa euroa sisäilmakorjauksiin. Samaan aikaan on huomioitava, että raha on pois muista niin ikään tarpeellisista korjauksista. Kokonaiskorjausbudjetti ei siis kasva tältä osin. Viivästyvät tai korjaussuunnitelmista poistetut kohteet voivat olla niitä huomisen sisäilmaongelmaisia kohteita, jos emme ajoissa tee niihin tarvittavia peruskorjauksia. Lisäksi huolta aiheuttaa se, ovatko Tilakeskuksen henkilöstöresurssit niin tiukalla, että suunniteltuja korjauksia ei nykyresursseilla ehditä tai pystytty toteuttamaan?

Haluamme myös kiinnittää huomiota tilantehokkuusohjelmaan, joka on viety jo liian pitkälle. Melu ja riittävä ilmanvaihto aiheuttavat juurikin oirekyselyssä ilmi tulleita ongelmia. Sen sijaan, että entisiin rakennuksiin laitetaan lisää lapsia, kasvava kaupunki tarvitsee uusia koulu- ja päiväkotirakennuksia.

Sosiaali- ja terveyspalveluissa huolta näyttää nyt aiheuttavan lähes kaikki osa-alueet. Jonot kiireettömään hoitoon ovat kasvaneet aivan liian pitkiksi ja Apotin käyttöönotto ei ainakaan tällä hetkellä tilannetta paranna. Huolta on kannettava myös mm. mielenterveyspalveluiden saatavuudesta sekä vanhustenhoidon riittävistä resursseista. Liian tiukalla kehityksellä näistä ei taideta selvitä.

Ilmastonmuutoksen hillintä on yksi läpileikkaavista teemoista myös kaupungin uudessa organisaatorakenteessa, ja erittäin hyvä niin.

Pyrittäessä kohti hiilineutraalia Vantaata on jokainen ratkaisu tutkittava kaupungin tasolla. Merkittävä mahdollisuus vähentää kasvihuonekaasupäästöjä on puurakentamisen osuuden lisääminen kaupungin rakentamisessa.

Puupohjaisten rakennustuotteiden käytöllä on tutkimuksen mukaan merkittävät suorat ja välilliset vaikutukset päästöjen vähentämiseen. Puussa oleva hiili varastoituu rakenteisiin pitkäaikaisesti eli vähentää hiilen määrää ilmakehässä. Puurakenteiden valmistus vie murto-osan siitä energiasta mitä betonin valmistamiseen kuluu. Puu on myös kierrätettävä materiaali, mikä tekee siitä ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta ylivertaisen.

Miten tämä kaikki edellä mainittu yhdistetään erittäin tiukkaan kaupunginjohtajan esittämään talousarvion kehykseen? Olemme Vihreän ryhmän kanssa jo vuosia puhuneet ennaltaehkäisevien palveluiden merkityksestä. Meidän on kyettävä jo ennalta ehkäisemään ongelmia tai vähintäänkin puututtava niihin heti alkuunsa. Pienet ongelmat vievät pienet rahat, isot ongelmat isoja rahoja. Sama pätee myös ilmastonmuutoksen vastaiseen työhön, on parempi aloittaa heti. Tässä siis säästövinkki, ihan ilmaiseksi kaikkien meidän käyttöön.

Perussuomalaisten valtuustoryhmä **Valtuustoryhmän puheenjohtaja Niilo Kärki**

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut!

Olimme viime viikolla talousseminaarissa Hyvinkäällä. Tavoitteena oli käsitellä Vantaan taloutta strategisella tasolla.

HS uutisoi helmikuun lopulla:

Pääkaupunkiseutu kasvaa pääosin maahanmuuton takia, kaupungit haluavat apua valtiolta – ”Tästä seuraa valtavia haasteita”

...

Vantaan kouluissa puhutaan jo 122 eri äidinkieltä.

”Maahanmuuttajanuorten on keskimäärin vaikeampi löytää paikkaansa suomalaisessa yhteiskunnassa. Heidän tukemiseen tarvitaan lisää rahaa”, Vantaan kaupunginjohtaja Ritva Viljanen (sd) sanoo.

HS uutisoi maaliskuussa Espoon kaupunginjohtajan suulla: ”Vieraskielisen väestön määrä kymmenkertaistuu 30 vuodessa. Se tarkoittaa meille valtavia haasteita.”

Espoolle koituu maahanmuutosta valtavat kustannukset ja valtion pitäisi maksaa niistä suurempi osa, vaatii kaupunginjohtaja Jukka Mäkelä.

Seminaarissa kuulumme jälleen, kuinka - Suomen vieraskielisimmän kaupungin - Vantaan kasvusta tulee 80-85% vieraskielisestä väestönkasvusta ja muuttoliikkeestä. Ennusteiden mukaan Vantaalla on v 2035 alle 55 vuotiaasta väestöstä jo 40% vieraskielisiä. Millaiset ovat Vantaan kululaskelmat? Muutkin kuin erityiskohtelun kulut. Päivähoito, esikoulu, koulu, terveydenhuolto jne.

Oleskeluluvista ja pakolaistasuksesta päättää valtio – ei yksikään kunta. Siksi valtion tulee korvata kunnille aiheutuneet kulut täysimääräisinä valtionosuuksissa. Jotta korvauksia voidaan todellisuuspohjaisesti vaatia ja myös budjetoida tuleville vuosille on syytä kirjanpidossa seurata aiheutuvat sekä suoranaiset että välilliset kulut.

Käymme jo nyt valtion kanssa MAL-neuvottelut maankäytön, asumisen ja liikenteen asioista.

On syytä herättää kysymys myös MAL neuvotteluista Maahanmuuttajien Aiheuttamista Laskutuksista. Niiden tavoitteena olisi sopia valtion kanssa maahanmuutosta aiheutuvien kulujen korvaamisesta täysimääräisinä valtionosuuksissa kunnille.

Vantaan verotulot ja palvelumaksut tulee käyttää Vantaan ja vantaalaisten hyvinvoinnin ylläpitoon ja edistämiseen.

Kehyksen 2020–2023 linjauksissa mainitaan mm. ”Segregaation torjunta painopisteenä. Myönteisen erityiskohtelun alueohjelman toteuttamista jatketaan.” Millaisia toimenpiteitä on suunniteltu? Mistä on saatu mallia? Mitä toimenpiteiden odotetaan maksavan? Millaisilla mittareilla torjunnan onnistumista mitataan? Julkisuudessa ei ole mistään päin läntistä Eurooppaa kuulunut onnistuneista kokemuksista.

Hyvää budjettivalmisteluissa on selvän 5 M€ määrärahan osoittaminen sisäilmaongelmien hoitamiseen. Koska kyse on oppilaiden, opettajien ja muun henkilökunnan terveydestä ja hyvinvoinnista, on sisäilmarahoitusta pyrittävä vielä esitetystä korottamaan.

Mihin muihin kohtiin budjetoinnissa on tehtävä lisäyksiä?

Opettajilta tulleen tiedon mukaan kolmiportainen tuki, jonka piirissä on myös paljon maahanmuuttajataustaisia lapsia, ei toimi. Osa lapsista jää ilman yleistä tukea, eikä tuen määrä nouse portaittain niin kuin pitäisi. Laaja-alaisia erityisopettajia pitäisi palkata lisää, nyt luokan- ja aineenopettajat on jätetty painimaan yksin ongelmien kanssa. Inklusio ei ole toiminut, on harkittava paluuta erityisluokkiin- ja kouluihin.

Vantaa kilpailee pääkaupunkiseudun muiden kuntien ja yksityissektorin kanssa hoitohenkilökunnan saatavuudesta.

Vantaan työnantajakuva on viime vuosina selkeästi laskenut. Samaan aikaan on työmäärän koettu nousseen yli sietokyvyn, esim. lähes 80% terveysasemien työntekijöistä kokee näin. Tämä on johtanut siihen, että hoitajat hakeutuvat aiempaa herkemmin muualle kuin Vantaalle.

Jo nyt on palvelutaloissa, hoivaosastoilla ja kotihoidossa kymmeniä vapaita vakansseja, joihin ei ole saatu päteviä hakijoita. Myöskään sijaisia ei Vantaalle ole saatu riittävästi.

Onkin harkittava lisää toimia nykyisten hoitajien pitämiseksi ja uusien rekrytoimiseksi. Helsinki on ratkaissut asian nostamalla palkkoja. Myös työilmapiirillä, hyvällä johtamisella ja esim. kattavalla työterveyshuollolla on iso merkitys työssä pysymisessä.

On syytä palata päästövähennystavoitteissa EU:n linjaamalle tasolle. Päästövähennysten ja aikataulujen tiukentamisesta on luovuttava. Onko suunniteltu Vantaalta ja vantaalaisilta edellytettävät toimenpiteet ja niistä aiheutuvat menot? Jopa Saksa on ilmoittanut vastustavansa EU:n päästöpolitiikan tiukennuksia. Energiansäästö, maaperän, vesistöjen ja ilman suojele ovat hyviä asioita. Hiilidioksidi-hypetykselle ei ole todellisuudesta mitattuja perusteita. Vuosikymmenestä toiseen pieleen menneet tietokonemallinnukset eivät perusteiksi riitä.

Vantaan verotulot ja palvelumaksut tulee käyttää Vantaan ja vantaalaisten hyvinvoinnin ylläpitoon ja edistämiseen.

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä

Valtuustoryhmän varapuheenjohtaja Antero Eerola

Arvoisa puheenjohtaja,

Vantaa on Suomen nopeimmin kasvava, kehittyvä, elinvoimainen ja virkeä kaupunki. Me emme elä kuitenkaan tyhjiössä. Valtakunnan päätöksenteossa annetaan raamit Vantaankin toimille.

Viime eduskuntakauden oikeistovalta on onneksi enää kuin toissayön paha uni. Uusi toivo ja uusi alku ovat nyt mahdollisia, kun Säätytalolla kasataan vihreän kansanrintaman hallitusohjelmaa.

Massiivisin lähimenneisyyden virhe oli koodinimellä sote-uudistus tunnettu hanke, joka olisi ollut historian laajin hyvinvointivaltion saneeraamisen, yksityistämisen, pörssiin viemisen ja ostopalveluiksi muuttamisen hanke. Sen jälkeen ei olisi enää voinut puhua julkisista sosiaali- ja terveystalouksista.

Valitettavasti sosiaali- ja terveystaloukset osataan ajaa kriisiin myös kuntien omilla toimilla. Tästä Vantaallakin on useita esimerkkejä. Länsimäen terveysasema suljettiin väliaikaisesti ilman, että asiasta edes kerrottiin etukäteen sosiaali- ja terveystaloukselle.

Palveluissa ei ole tarpeeksi väkeä töissä. Valtuustoseminaarissa todettiin yksimielisesti ongelmaksi se, että meille ei tulla töihin, vaikka kaupunki on valmis palkkaamaan lisää uusia työntekijöitä. Vakansseja jää auki.

Jotain on vialla. Erityisesti kotihoitoon on syntynyt synkkä kierre. Alan ammattilaiset lähtevät, koska töitä on liikaa. Kun väki vähenee, jäljelle jäävien työkuorma kasvaa. Näin yhä useampi haluaa lähteä.

Kierre on katkaistava. Kotihoitajien palkkoja on korotettava. Kyse ei ole edes suurista summista, vaan muutamista kympeistä kuukaudessa työntekijää kohden. On sanottu, että Vantaa ei halua osallistua pääkaupunkiseudun palkkakilpailuun. Sen käänköpuoli on se, että Vantaalla vanhuksat eivät saa yhtä hyvää hoitoa kuin naapurikunnissa.

Palkan ohella kotihoitajille pitää voida tarjota joukkoliikenteen lippuja, liikuntaseteleitä ja tukea edulliseen asumiseen.

Lisää hoitavia käsiä ja ongelmia ratkovia päitä tarvitaan myös hammashoitoon. Tehostamisen ja tuottavuuden tiristämisen tie on kuljettu loppuun, työntekijöiden selkänahasta ei ole enää lisää kaavittavaa.

Arvoisa puheenjohtaja,

Julkisuudessa kerrottiin alkuvuodesta, millaiseen rappioon yksityinen bisnes on ajanut suomalaisen vanhustenhoidon. Kyse ei ole ylätasen järjestelmäongelmista vaan kanssaihmistemme viimeisistä vuosista. Meidän velkamme on, että ihminen voi viettää ne inhimillisesti ja arvokkaasti.

Vantaalla ei onneksi ole löydetty vakavia laiminlyöntejä. Tästä kertovat myös Vasemmistoliiton aloitteesta käynnistetyt tehotarkastukset vanhusten asumisyksiköissä.

Ongelmat ovat tulleet taloon toista kautta. Vantaalla on syntynyt riippuvuus vanhustenhoidon yksityisistä palveluntuottajista. Tällä hetkellä kaupunki ostaa yksityisiltä palveluita yli 820 asukkaalle ja tuottaa omana toimintana paikkoja noin 320 asukkaalle.

Tämä suhde pitäisi kääntää toisin päin. Kyse ei ole pääosin edes politiikasta vaan taloudesta. Kun ei ole riittävästi omia palveluita, voivat yksityiset ryhtyä nostamaan hintoja. Kaupungilla ei ole keinoja tai mahdollisuuksia kieltäytyä tästä, koska omaa vaihtoehtoa tuotannolle ei ole. Hinnankorotuksia on nähty jo nyt muun muassa lastensuojelun palveluissa.

Arvoisa puheenjohtaja,

Suuri häpeäpilkku Vantaalla ovat kuitenkin terveyskeskusjonot. Kaupunki lupaa, että vantaalaiset pääsevät ei-kiireelliseen hoitoon 14 päivässä. Pahimmillaan jonot ovat 65 päivää niillä, joilla on omalääkäri ja 77 niillä, joilla ei ole. Näin ei saa jatkua.

Asia on ratkaistava muun muassa laajentamalla terveyskeskusten aukioloaikoja illalla. Vastaukseksi ei riitä, että lääkärit eivät suostu kaksivuorotyöhön. Tämä on asia, joka pitää selvittää heti.

Vasemmistoliiton mielestä virkamiesjohdolta tullut raami budjettikehyksille ei riitä. Sitä pitää neuvotteluissa nostaa. Nyt pohjalla olevalla kehyksellä ei kyetä ratkaisemaan toimialan kriisiä. Se voi päinvastoin syventää ongelmia.

Arvoisa puheenjohtaja,

Vasemmistoliiton tämän kertainen ryhmäpuhe on keskittynyt sosiaali- ja terveyspalveluihin. Siellä pulmat ovat kaikkein suurimmat. Samalla kuitenkin isoja kysymyksiä on ratkaistavana päiväkodeissa, kouluissa, ammattikouluissa, kulttuuripalveluissa ja kirjastoissa.

Myös niissä kehyksen koko on pidettävä avoimena.

Keskustan valtuustoryhmä

Valtuustoryhmän puheenjohtaja Irja Ansalehto-Salmi

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut!

Olemme menossa kohti niukempia aikoja. Suunta näyttää ilmeiseltä, mutta vauhti ja pudotuksen määrä on arvoitus. Epävarmuutta luovat niin kansainväliset kriisit, kauppasodan uhka kuin brexitkin. Suomen, myös Vantaan taloudella on viime vuodet mennyt hyvin. Työttömyys on laskenut, verotulot nousseet, palvelut on pystytty enimmältä osalta hoitamaan hyvin ja velkaa on vähennetty.

Säätytalon ratkaisuja odotellaan mm. koulutuksen, vanhus- ja vammaispalveluiden, koko soten ja verotuksen suhteen. Mitä uutisia sieltä tulee kunnatalouteen? Jos valtakunnan tasolla tehdään uusia päätöksiä esim. hoitajamitoituksesta, on Vantaalla kuitenkin ihan itse mietittävä, miten palvelut parhaiten järjestetään. Tuli sotesta mitä ratkaisuja tahansa, ne tuskin astuvat voimaan ihan heti. Me keskustalaiset lähdemme siitä, että vanhuksilla ja vammaisilla on subjektiivinen oikeus laadukkaaseen ja turvalliseen hoivaan ja huolenpitoon ja päätökset on tehtävä sen mukaisesti.

Taloudesta saadun rautaisannoksen voisi tiivistää niin, että tulopuolella ei tänä vuonna päästä ihan tavoitteisiin ja menopuolella näyttää ylityksiltä ja sama suunta jatkuu tulevina vuosina. Tietojakin vielä puuttuu: HSL:n lippu-uudistuksen Vantaalle tulevan laskun lopullista summaa ei tiedetä ja HUS:nkin tietoja odotellaan. Muitakin ylityspaineita on sekä ensi vuoteen että koko TS-kauteen.

Valtuustokauden alussa tehty valtuustosopimus on edelleen voimassa. Sopimuksen keskeisiä kohtia ovat veroprosentin pitäminen nykytasolla, velkamäärä alle miljardissa ja nettoinvestoinnit enintään 500 miljoonassa valtuustokaudella.

Kun näköpiirissä on samaan aikaan sekä talouden heikkeneminen että menojen lisäyspaineita, on jossain vaiheessa selkeästi pohdittava priorisointia. Peruspalveluiden on oltava silloin etusijalla. Niille on turvattava riittävät määrärahat eikä alibudjetointia tule hyväksyä. Terveyttä ja hyvinvointia edistävää työtä ei ole vara laiminlyödä. Pieni panostus nyt voi olla iso säästö huomenna.

Kun kaikki talousarvion ja taloussuunnitelman todelliset lähtötiedot ovat selvillä, taloussuunnittelun on jatkuttava palvelutarpeiden pohjalta, puutteet ja heikkoudetkin tunnistaen ja niin, että kaikki näkökulmat tulevat kuulluksi ja yhteisiä ratkaisuja haetaan, vaikka se vaatisi enemmänkin aikaa.

Ilmastomuutoksen torjunnasta vastuu on kaikilla. Jokainen tekee ratkaisuja omassa elämässään. Kaupunki voi toimia monin tavoin! Miten nopeasti kaupungin öljylämmitteiset kiinteistöt voisi muuttaa maalämmölle? Milloin kaupungin kiinteistöjen katolle alkaa ilmestyä aurinkopaneeleita? Lähiruoan osuutta voisi varmasti lisätä. Toimivat ja asukkaiden tarpeita palvelevat joukkoliikenneyhteydet kaikkialla Vantaalla vähentäisivät tarvetta henkilöauton käyttöön. Eikö kaupunki voisi korvata pienentämäänsä hiilinielua istuttamalla uuden puun jokaisen kaatamansa puun tilalle ja vaatia samaa soveltuvasti

kaavoitussopimuksissa niin, että rakennusoikeuden saaja kustantaa kaatamiensa puiden tilalle puiden istutuksen muualle?

Asuntoja valmistuu hurjaa tahtia ja valtaosa niistä on pieniä asuntoja. Sitä kuvaavat myös luvut. Viime vuonna valmistui n. 4500 uutta asuntoa ja asukasmäärä kasvoi hieman yli 5100 asukkaalla. Uudet asunnot ovat valmistuneet hyvien joukkoliikenneyhteyksien ja palvelujen äärelle. Miksi tällaisiin paikkoihin, mm. koulujen lähelle, ei rakenneta myös lapsiperheille sopivia asuntoja? Lapsiperheetkin voisivat olla hyvin kiinnostuneita elämään hyvien joukkoliikenneyhteyksien ja palvelujen äärellä. Jos kaavoituksen suuntaa ei muuteta, viesti on selkeä: lapsiperheet eivät ole tervetulleita! Ja niin ei ryhmämme mielestä saa olla.

Nopea väestönkasvu aiheuttaa väistämättä paineita palveluihin sekä investointi- että käyttötalousmenoihin. Kysymme, kuinka suureen kasvuun meillä on varaa - etenkin, kun taloudessa ei jatkossa välttämättä mene niin hyvin kuin nyt.

Suurimmat kaupungit - myös Vantaa - esittelevät huimia maahanmuuttoon ja maassamuuttoon perustuvia väestökasvun tavoitteita. Ja ympäri Suomea kärsitään työvoimapulasta. Kaikkien suomalaisten, myös vantaalaisten etu on, että muuta Suomea ei imetä tyhjiin, vaan kaikkialla maassa, myös maaseudulla on jatkossakin mahdollisuus työhön ja toimeentuloon. Vaikka kuinka huimia visioita kaupunkien kehityksestä esitetään, niissä ei ole vielä ihmistä, joka pärjäisi syömättä. Ruoan tuotantokin tarvitsee tekijänsä ja alueensa. Lähiruokaahan kaikki arvostavat - ainakin puheissa. Maan sisäisen kilpailun sijasta pääkaupunkiseudun keskeisen kilpailuareenan tulisi olla Itämeren alue. Siinä pärjääminen on kaikkien suomalaisten etu.

Arvoisa puheenjohtaja!

Ryhmämme toivoo talousarvion ja talousuunnitelman jatkovalmistelun sujuvan rakentavasti ja ratkaisukeskeisesti.

Vantaa Siniset valtuustoryhmä

Valtuustoryhmän puheenjohtaja Pietari Jääskeläinen

Vantaan positiivista talouskehitystä tulee jatkaa määrätietoisin toimin. Toimintakulujen kurissapitämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tarpeellisia investointeja on pyrittävä toteuttamaan ilman lainanottoa. Kaupungin toimintoja elinkeinotoiminnan vahvistamiseksi tulee edelleen lisätä ja kaupungin houkuttelevuutta yrittäjille eri toimin edistää. Vantaan erityisvahvuus, sen asema Suomen logistisena keskuksena, tulee hyödyntää täysimääräisesti niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Vantaan väkiluku on kasvanut viime vuosina voimakkaasti. Suhteellisesti eniten on kasvanut maahan muutto ja vähäisemmässä määrin on muutettu muualta Suomesta. Luonnollinen väestönlisäys on ennätyksellisen alhaista. Vantaan kannalta on huolestuttavaa koulutetun ja osaavan työvoiman lisääntyvä muutto ulkomaille.

Väkiluvun kasvu ei ole tämän takia valitettavasti lisännyt vastaavasti verotulojen kasvua. Väkiluvun kasvu on kasvattanut kaupungin tulonsiirtoja ja muita kustannuksia. Tämänkin vuoksi on tärkeää, että maahanmuuttajaväestön kotouttamiseen ja kouluttautumiseen työelämään kiinnitetään erityistä huomiota. Vantaan työpaikkaomavaraisuus on ollut yli 100 %. Tarkoituksenmukaisilla koulutus-, asunto- ja elinkeinopoliittisilla toimilla olisi mahdollisuus kasvattaa omassa kaupungissa olevien ihmisten työllistymistä omille kotikonnuilleen.

Rakennetyöttömyys on Vantaalla kuten muuallakin Suomessa merkittävä ongelma. Valitettavan paljon on niitä, jotka eitä ole nousukaudellakaan työllistyneet. Kaikki voitava tulee tehdä, että kukaan nuori ei jäisi peruskoulun jälkeen vaille toisen asteen koulutusta – ammatillista tai lukiokoulutusta. Ennuste että tällaisia nuoria odottaa elinikäinen syrjäytyminen ja siitä aiheutuvat mielenterveys-, päihde-, ym. ongelmat on suuri. Lisäksi lasku yhteiskunnalle on toista miljoonaa euroa pysyvästi syrjäytyneen ihmisen erilaisina sosiaali- ja muina menoina.

Eniten työllisyys on kasvanut rakennusosalalla ja ennusteen mukaan rakennusbuumi jatkuu myös lähivuosina. Tämä on merkinnyt osaltaan myös asuntomenojen jatkuvaa kasvua, minkä takia kaupungin tulee varautua edelleen kasvaviin tulonsiirtoihin ja toisaalta pyrkiä hillitsemään asumisen kustannuksia. Asunto- ja muilla poliittisilla toimilla tulee turvata, ettei mikään kaupunginosa muuttuisi slummiksi kuten eräissä Ruotsin lähiöissä on tapahtunut.

Rakentamisen laatuun tulee kiinnittää erityishuomiota. Kosteusongelmiin tulee olla 0-toleranssi. Kaupungin osaava yli 10000 ihmisen työyhteisö on kaupungin voimavara. Esiintyviin osin hyvinkin vaikeisiin rekrytointiongelmiin ja runsaisiin sairauspoissaoloihin erityisesti sosiaali- ja terveystoimessa tulee löytää ratkaisut palvelujen turvaamiseksi.

Terveystieteiden osalta tulee varmistaa, että palvelut terveystieteissä lääkärin vastaanottoineen turvataan entistä lyhyemmillä jonotusajoilla. Kotihoidossa sekä tehostetussa palveluasumisessa todetut puutteet tulee korjata. Lasten ja nuorten pääsy mielenterveyspalvelujen piiriin tulee varmistaa hoitokäytäntöjä kehittämällä.

Opetustoimessa keskeinen kehittämissuora tulee kohdistaa varhaiskasvatukseen ja nuorten toisen asteen koulutuksen turvaamiseen.

Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä Valtuustoryhmän puheenjohtaja Jouko Jääskeläinen

Epävarmuuden tila vaatii tarkkaavaisuutta

Vuoden 2020 talousarviota ja koko suunnitelmakautta leimaa epävarmuus. Miten palkkaratkaisut, kikyn jälkeinen aika ja toimialojen täsmälliset työntekijätarpeet vaikuttavat erityisesti palkkakuluihin? Mitä Säätytalolta siis tulee.

Valtionosuudet ovat pitkään olleet varsin vakaasti ennustettavissa. Omien toimialojemme kohdalla meillä on kuitenkin syytä olla jatkuvasti valppeilla. Sosiaali- ja terveyssektori jää tärkeäksi tehtäväksemme lähivuosiksi. Siksi on herkällä korvalla kuunneltava kuntalaisten tarpeita. Ei ole väärin vaatia lisää resursseja eikä ole väärin kohdentaa voimavaroja laadullisesti ja taloudellisesti parhaalla mahdollisella tavalla. Omaishoidon, vanhusten kotihoidon ja lapsiperheiden kotiavun budjetoinnissa pitää varmistaa, että resurssit riittävät.

Lähivuosien talouskehitys ja väkilukuumme vahvasti lisännyt muuttoliike eivät välttämättä ole myönteisessä synkronoinnissa keskenään. Siihen epävarmuuteen, miten väestön lisäys, sen sosioekonominen asema, työllisyys ja verotulokertymä suhtautuvat toisiinsa, tulee hankkia lisää faktapohjaista selvyyttä. On oltava valppailla.

Kaavoitus- ja liikenneratkaisuilla vaikutamme suuriin linjoihin. Pientä, paljon ja korkealle tuntuu olevan kaavoituksemme päälinjaus tällä hetkellä. Minä en tässä näe kovin selkeää perhesuuntautumista - Suomen kriittinen menestystekijä tällä hetkellä on uusien ikäluokkien surkea koko.

En näe tässä myöskään mitään selkeää ympäristösuhteen vahvistamista - tärkeä luontosuhde on edelleenkin arjen askareissa koettu luonnon läheisyys. Ilmastoteko on myös lähiruoan ja lähiresurssien käyttäminen - tehdään kilpailuttaminen siis viisaasti.

Kehäradan ratkaisujen myötä Vantaa kuuluu luultavasti maailman kymmenen parhaiten suunnittelussa onnistuneen kaupungin joukkoon.

Jatko ei ole yhtä helppoa. Suurista julkisuudessa mainituista hankkeista lähinnä pohjoiseen suunnatulla nopealla radalla voisi olla myönteisiä vaikutuksia meille.

Toinen asia ja nopeita ilmaston vaikuttavia ratkaisuja vaativa asia on poikittainen liikenne meillä ja koko alueellakin. Reuna-alueita ei saa unohtaa. Ratikan ja bussien varaan tehdyt ratkaisut on syytä käydä vielä tarkkaan läpi. Uudet työn tekemisen ja liikkumisen tavat haastavat suunnitelmamme, kuten seminaarimme esitelmät osoittivat.

Rakentamisen ja sen valvonnan virheet ja laiminlyönnit maksetaan nyt. Työpaikkojen ja koulujen sisäilmaongelmat eivät ole kahdessa vuodessa mihinkään hävinneet. Henkilökunta ja oppilaat eivät koskaan saa tässä olla laskun maksajia. Suurin toivein asettamamme neuvottelukunta ansaitsee paikkansa ja jatkonsa sekä järkevällä tavalla toteutettavan toimintatapojen vahvistamisen.

Toivomme edelleenkin vahvaa ja myönteistä yhteistyötä yli virka- ja puoluerajojen. Siinä on Vantaan vahvuus.

Ruotsalaisen Kansanpuolueen valtuustoryhmä **Valtuustoryhmän puheenjohtaja Patrik Karlsson**

Ärade ordförande, fullmäktigekolleger, mina damer och herrar, kommuninvånare

Tack alla som var med på fullmäktige seminariet i Hyvinge, bra diskussioner och nya arbetssätt som vi hoppas leder till ännu bättre samarbete mellan de politiska grupperna.

När det gäller stadens omgivning och miljö är det viktigt att de gamla centrumen utvecklas och görs attraktiva. När det gäller inomhusproblemen är det viktigt att de genast åtgärdas och då måste det finnas resurser på sikt kunde byggnadsinspektörernas uppgifter ses över så skulle vi spara många miljoner varje år. Samma gäller att övervaka de företag som får uppdrag av Vanda stad, idag är den urusel. På flera områden behövs fler parkeringsplatser, värst drabbat är Kivistö området. Kaupungin strategian pitäisi vuonna 2020 olla panoksia työllisyyden hoitoon sekä elinvoima- ja vetovoimaohjelman toimeenpanoon.

Att vi i Vanda satsar på skolorna och daghemmen är bra och att vi har som mål att vara Finlands bästa. Därför borde även det svenskspråkiga daghemsnätverket ses över, och byggandet av Mårtensdals skola och daghem prioriteras. För att vi skall få tre stegs-stödet att fungera måste det komma till elevvårdspersonal, i dagens läge kan det göras en undersökning i september och rapporten kommer i slutet av maj. Det betyder att eleverna tappar ett år av rätt stöd, så kan det inte få vara. Skolmaten var igen på tapeten när eleverna träffades på Påverkardagen på Heureka nu på våren, för att barnen skall orka en hel skoldag behöver skolmaten vara god, det är vårt ansvar som på politiker att höja på anslagen för skolmaten 2020. Våra barn är värda det! Billigast är inte bäst!

Vi behöver på sikt ett allaktivitets hus i Dickursby / Aviapolis området, huset skall vara attraktivt för företagets konferenser, mässor, konserter m.m. Projektet kunder vara ett samprojekt med företag och Vanda stad. Vi måste bli mer attraktiva om vi vill ha mer evenemang till Vanda. När det gäller idrottsanläggningar så kunde det satsas på mer projekt där privata intressenter är med och bygger. Staden behöver inte själv bygga allt. Många föreningar behöver mötesutrymmen, där kunde nog skolorna användas mer än idag på både eftermiddagar och kvällar samt helger. En utredning hur mycket de används idag skulle vara intressant!

Nu när vi vet att det inte blev någon SOTE så borde vi satsa på att själva utveckla tjänsterna i inom social och hälsovården inom staden. Det finns många områden som behöver ses över.

Vi inleder Nya Vanda – Uusi Vantaa 2020, vi inom SFP är nöjda att den svenska servicens koordinering centraliseras i och med Nya Vanda, men vi önskar också att det finns tillräckligt med personresurser så att koordinering fungerar och att det ges svensk service inom alla stadens områden. Vanda skall även göras attraktiv för svenskspråkiga och stadens marknadsföring borde förbättras på den punkten. Det talas om att Vanda är en tvåspråkig stad, vilket det är, men att då ge info om vissa saker på bara finska och engelska accepteras inte!

Vi hoppas även att vi alla jobbar ansvarsfullt så att vi fortsättningsvis kan stärka vår ekonomi! Nu ser det ut som att lånebördan stiger, vilket inte får bli någon trend. Vi har många arbetsplatser och är en växande stad. Finns det hus och fastigheter som är en belastning för staden så borde de säljas. Vi jobbar vidare tillsammans mot ett ännu bättre Vanda.